

مروری بر تأثیرات گردوغبار بر ابتلا و مرگ‌ومیر ناشی از بیماری‌های قلبی عروقی و تنفسی

- ۱) علی صادقی مقدم، مرکز تحقیقات سلامت در حوادث و بلایا، دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی، تهران، ایران - دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی دزفول، دزفول، ایران sadeghi_ali2013@yahoo.com
- ۲) حمیدرضا خانکه، مرکز تحقیقات سلامت در حوادث و بلایا، دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی، تهران، ایران
- ۳) مهرداد فرخی، مرکز تحقیقات سلامت در حوادث و بلایا، دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی، تهران، ایران
- ۴) محسن پور صادقیان، مرکز تحقیقات سلامت در حوادث و بلایا، دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی، تهران، ایران
- ۵) صادق احمدی مازین، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی دزفول، دزفول، ایران - مرکز تحقیقات سلامت در حوادث و بلایا، دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی، تهران، ایران

زمینه و هدف: توفان گردوغبار بر بسیاری از نقاط جهان تأثیر می‌گذارد از جمله سواحل شمال آفریقا، جنوب اروپا، خاورمیانه مرکزی و آسیا. با اینکه گرد و خاک آسیایی یک پدیده طبیعی شناخته شده به حساب می‌آید اما مطالعات اپیدمیولوژیک جدید بر اثرات زیان‌بار آن بر روی سلامتی اذعان دارد. گردوغبار در حین عبور از جو با سایر آلاینده‌های موجود در هوای شهرها مخلوط شده و اثرات آن زیان‌بارتر می‌شود. این گردوغبار می‌تواند باعث ایجاد و یا تشدید بیماری‌های تنفسی شود. به‌وسیله التهاب در سیستم تنفس و یا نفوذ ذرات بسیار ریز گرد و خاک به سیستم گردش خون، باعث ایجاد بیماری‌های قلبی عروقی نیز می‌شود.

روش کار: مطالعه حاضر یک مطالعه مروری سیستماتیک بوده که یافته‌ها این مطالعه بر اساس مقالات منتشر شده در مجلات فارسی و انگلیسی زبان کسب گردید. در این پژوهش کلیه مقالات انتشار یافته تا پایان سال ۲۰۱۸ طی جستجو در بانک‌های اطلاعاتی Scopus, Web of Science, PubMed, انتخاب گردیدند. جستجوی مقالات با استفاده از AND یا OR انجام شد. کلیه مقالات موجود که در مورد اثرات سلامتی Dust storm cardiovascular disease, pulmonary disease به صورت منفرد و مرکب با استفاده از AND یا OR انجام شد. کلیه مقالات موجود که در مورد اثرات سلامتی گرد و خاک بر روی میزان مرگ‌ومیر ناشی از بیماری‌های قلبی عروقی و تنفسی بود وارد مطالعه شدند. معیارهای خروج از مطالعه شامل مطالعاتی بود که اثرات سلامتی گرد و خاک بر روی بیماری‌های قلبی عروقی و تنفسی را مدنظر قرار نداده بودند از مطالعه خارج گردیدند. در نهایت ۳۳ مقاله دارای معیارهای ورود به مطالعه بودند و وارد مطالعه شدند.

یافته‌ها: در مجموع تعداد ۳۳ مطالعه مورد بررسی قرار گرفت که بر اساس سال انتشار، جامعه مورد بررسی، پیامد مورد نظر، ابزار و طراحی مطالعه مورد بررسی دسته‌بندی شدند.

نتیجه‌گیری: در حوزه سلامت اثرات این توفان‌ها بر روی انواع بیماری‌ها بخصوص افزایش روند بستری شدن در روزهای با وقوع رویداد گرد و خاک در بسیاری از مقالات مورد تأکید است. علت این بستری‌ها نیز بیشتر بیماری‌های تنفسی و قلبی عنوان می‌شود و بالطبع میزان مرگ‌ومیر در رابطه با این بیماری‌ها نیز در مطالعات واضح و مبرهن است. هرچند بعضی از مطالعات از نظر آماری موارد ذکر شده رو معنی‌دار ذکر نمی‌کنند.

کلیدواژه‌ها: گرد و خاک، سلامت، بیماری قلبی، بیماری تنفسی